

طرح شاخص مدیران خرید

دی ۱۴۰۲

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

۵۱/۶۵

شاخص صنعت – دوره شصت و چهارم

- ✓ شاخص مدیران خرید صنعت در دی ماه با ثبت عدد ۵۱/۶۵، نسبت به ماه قبل بهبود داشته‌است، اگرچه در ۴ ماه اخیر دومین کمترین مقدار خود را ثبت کرده‌است.
- ✓ شاخص مقدار تولید در دی‌ماه (۵۳/۰۲) در مقایسه با آذرماه اندکی افزایش داشته، هرچند در سری چهارماهه خود پس از آذر ماه کمترین مقدار را دارد.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان با ثبت مقدار ۵۱/۲۷ در مقایسه با آذرماه افزایش داشته، اگرچه تقاضای کل صنعت اندکی بهبود داشته اما همچنان در اکثر زیربخش‌های صنعت با کاهش روبرو است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده (۴۷/۹۲) برای هفتمین ماه پیاپی از تیرماه کاهش داشته‌است.
- ✓ شاخص میزان استخدام نیروی کار (۴۶/۸۹) در مقایسه با ماه گذشته شدت کاهش بیشتری داشته و **بیشترین نرخ کاهش ۲۲ ماه گذشته از فروردین ۱۴۰۱** را به ثبت رسانده‌است.
- ✓ شاخص میزان صادرات کالا (۴۷/۲۸) همچنان برای هفتمین ماه متوالی روندی کاهشی داشته‌است.
- ✓ شاخص قیمت خرید مواد اولیه ۷۰/۰۱ بیشترین مقدار ۷ ماهه از تیر ماه را به ثبت رسانده‌است.

۵۰/۸۴

شاخص کل اقتصاد – دوره پنجاه و دوم

- ✓ شاخص مدیران خرید برای کل اقتصاد در دی ماه مقدار ۵۰/۸۴ محاسبه شده‌است و نسبت به ماه قبل افزایش داشته و در محدوده مرزی ۵۰ قرار گرفته و طی ۵ ماه اخیر دومین کمترین مقدار را به ثبت رسانده‌است.
- ✓ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در دی ماه (۴۹/۵۰) همچنان برای دومین ماه پیاپی کاهشی است و بخش‌های خدمات و کشاورزی و ساختمان شاهد کاهش بیشتری در فعالیت‌ها بوده‌اند.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در دی‌ماه (۴۹/۸۵) برای دومین ماه متوالی کاهش داشته و شرکت‌ها در تأمین نهاده‌های مورد نیاز با چالش روبرو هستند.
- ✓ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی با ثبت مقدار ۴۹/۱۲ به کمترین میزان ۴ ماه اخیر رسیده‌است.
- ✓ شاخص میزان صادرات کالا و خدمات در دی ماه (۴۷/۷۷)، برای هفتمین ماه متوالی از تیرماه، کاهش در صادرات را نشان می‌دهد، هرچند نسبت به ماه گذشته، از شدت کاهش آن کاسته شده‌است.
- ✓ شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات برای سومین ماه پیاپی کاهش داشته (۴۸/۲۳) و کمترین مقدار شش ماهه اخیر از مردادماه را به ثبت رسانده‌است.

روند شاخص کل اقتصاد و همچنین شاخص صنعت در ماه دی ۱۴۰۲ بیانگر این نکته اساسی است که وضعیت فعالیت‌های اقتصادی در این ماه تا حدودی مشابه ماه قبل است و شواهد نشان می‌دهد که در بخش صنعت از رکود ماه قبل کاسته شده‌است. یافته‌های این گزارش حاکی از آن است نوسان نرخ ارز با توجه به اینکه شرکت‌ها با کمبود شدید نقدینگی و سرمایه در گردش مواجه هستند، بروز مشکلات در تأمین مواد اولیه را به دنبال داشته و به نظر می‌رسد به دلیل ناپایداری و افزایش نرخ ارز شوک جدیدی به بخش تولید وارد شود. از طرفی، تداوم سیاست‌های نادرست و وضع قوانین غیر کارشناسانه نیز ادامه کاهش صادرات را به دنبال داشته‌است. در چند ماه گذشته بخش قابل توجهی از شرکت‌ها با ظرفیت پایین‌تر از توان خود تولید کرده‌اند، بنابراین برای جبران فشار هزینه‌ها و با توجه به کمبود مواد اولیه و مشکلات تأمین مالی، نیروی انسانی خود را کاهش داده‌اند. این در حالی است که بسیاری از شرکت‌ها نیز در ماه‌های اخیر به دلیل شرایط اقتصادی کشور با کمبود نیروی کار ماهر و عدم تمایل نیروی انسانی به اشتغال روبرو هستند.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

شاخص PMI بخش صنعت جهان، که توسط J.P.Morgan و S&P Global و با همکاری ISM و IFPSM تهیه شده است، در ماه ژانویه، به مقدار ۵۰/۰ رسیده که نشانه‌هایی از ثبات را در بخش تولید جهانی در آغاز سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد. در ژانویه، مقدار تولید پس از ۷ ماه متوالی انقباض، برای اولین بار پس از ماه می ۲۰۲۳، افزایش یافته است و چشم‌انداز سال ۲۰۲۴ نیز روشن‌تری ارزیابی شده است. شاخص مقدار تولید در چین، هند و برزیل افزایش یافته و در ایالات متحده، ژاپن و منطقه یورو با سرعت کندتری کاهش یافته است. در آغاز سال ۲۰۲۴، مشکلاتی در زنجیره تأمین به وجود آمد که در برخی از موارد به دلیل اختلالات ناشی از بحران دریای سرخ گزارش شده است. زمان تحویل سفارش، در سراسر جهان (با افزایش در ایالات متحده، منطقه یورو، ژاپن و بریتانیا) برای اولین بار از ژانویه ۲۰۲۳ افزایشی گزارش شده است.

آخرین نظرسنجی گردآوری شده، نشان می‌دهد که شاخص مدیران خرید برای کل اقتصاد ایران در دی ماه مقدار ۵۰/۸۴ محاسبه شده است و نسبت به ماه قبل افزایش داشته و شاخص در محدوده مرزی ۵۰ قرار گرفته و اکثر کسب‌وکارها شرایط را مانند ماه قبل گزارش کرده‌اند. این شاخص طی ۵ ماه اخیر دومین کمترین مقدار خود را به ثبت رسانده است و در دی ماه در میان مؤلفه‌های اصلی به غیر از میزان سفارشات جدید مشتریان و سرعت انجام و تحویل سفارش، سایر مؤلفه‌های اصلی کمتر از ۵۰ ثبت شده‌اند.

شاخص میزان فعالیت‌های کسب‌وکار در دی ماه (۴۹/۵۰) همچنان برای دومین ماه پیاپی کاهش یافته است، البته شدت کاهش به دلیل نزدیک شدن به پایان سال در مقایسه با ماه قبل اندکی کمتر بوده است. رکود در فعالیت‌های کسب‌وکارها به دلیل نشانه‌های مستمر از ضعف گسترده در تقاضا ناشی از فشارهای تورمی و همچنین کمبود شدید نقدینگی و مشکل کمبود سرمایه در گردش برای تأمین مواد اولیه و لوازم مورد نیاز در بسیاری از فعالیت‌ها همچنان ادامه دارد. در دی‌ماه بخش‌های خدمات و کشاورزی و ساختمان شاهد کاهش بیشتری در فعالیت‌ها بوده‌اند.

افزایش نرخ ارز و کمبود شدید نقدینگی کسب‌وکارها باعث شده تا شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در دی‌ماه (۴۹/۸۵) برای دومین ماه متوالی کاهش یافته باشد و همچنان شرکت‌ها در تأمین نهاده‌های مورد نیاز خود با چالش روبرو هستند. نوسان نرخ ارز و عدم تخصیص ارز و تسهیلات بانکی، با توجه به منابع مالی محدود شرکت‌ها باعث شده تا در تأمین مالی برای تهیه مواد اولیه مورد نیاز دچار مشکل باشند.

با کاهش تقاضا و فعالیت‌ها، شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۴۹/۱۲) به کمترین میزان ۴ ماه اخیر رسیده است. براساس نظرات فعالان اقتصادی تداوم در کمبود مواد اولیه، ضعف تقاضا و هزینه‌های بالا و غیرقابل پیش‌بینی کسب‌وکارها، عدم تمایل به افزایش تعداد نیروی کار و حتی کاهش نیروی کار را به دنبال داشته و از سوی دیگر، نیروی کار نیز به دلیل فشارهای تورمی هزینه‌های زندگی و شرایط اقتصادی کشور با در نظر گرفتن دستمزد فعلی، دچار کاهش انگیزه برای ادامه فعالیت شده است.

شاخص میزان صادرات کالا و خدمات در دی ماه (۴۷/۷۷)، برای هفتمین ماه متوالی از تیرماه، کاهش در صادرات را نشان می‌دهد، هرچند نسبت به ماه گذشته، از شدت کاهش آن کاسته شده است اما همچنان مانند ماه‌های اخیر اعمال سیاست‌های داخلی و وضع قوانین غیرکارشناسانه ناشی از تعهد ارزی، نوسانات نرخ ارز، عدم تخصیص ارز و به تبع آن افزایش هزینه تولید، باعث شده تا توان صادراتی شرکت‌ها پایین آمده و شاخص در هر سه بخش اقتصادی کاهش داشته است.

شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات برای سومین ماه پیاپی کاهش داشته (۴۸/۲۳) و کمترین مقدار شش ماهه اخیر از مردادماه را به ثبت رسانده است. فشارهای تورمی پی‌در پی و ضعف گسترده تقاضا از یک سو و موانع صادراتی ناشی از اعمال سیاست‌های نادرست از سوی دیگر کاهش فروش ماه‌های گذشته را به دنبال داشته است.

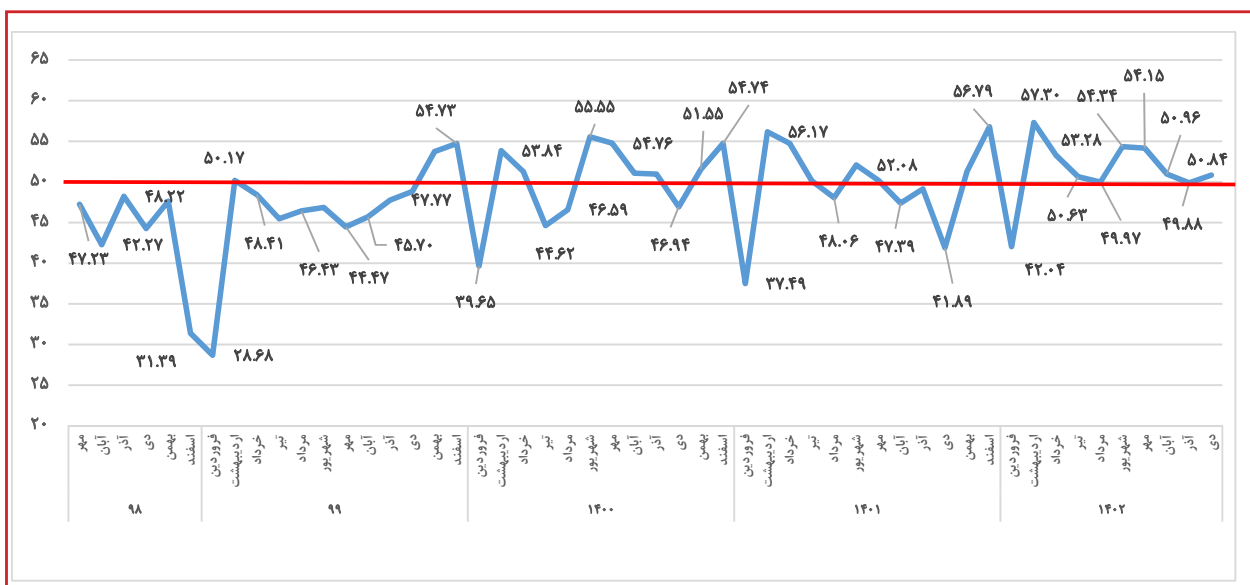
افزایش در شاخص قیمت محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده (۵۳/۴۰) در مقایسه با ماه قبل کاهش قابل توجهی

داشته‌است و نرخ افزایش نسبتاً کندتری نسبت به ماه قبل داشته‌است. کسب‌وکارها به دلیل شرایط رکودی نتوانسته‌اند هزینه‌های تولید را به مشتریان خود منتقل کنند و برای بهبود شرایط بازار و تقویت تقاضای مشتریان، علی‌رغم این که با قیمت نهاده‌های بالاتری مواجه شده‌اند، اما قیمت‌های فروش را به آن میزان افزایش نداده‌اند.

جدول ۱: شاخص کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) دی ۱۴۰۲

شاخص	آبان ۱۴۰۲	آذر ۱۴۰۲	دی ۱۴۰۲
شاخص کل اقتصاد	۵۰/۹۶	۴۹/۸۸	۵۰/۸۴
مولفه‌های اصلی	میزان فعالیت‌های کسب و کار	۵۱/۴۳	۴۹/۵۰
	میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۶/۸۹	۵۱/۷۱
	سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۵/۵۶	۵۷/۰۵
	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۵۲/۱۹	۴۸/۶۴
	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۲/۳۹	۵۰/۶۵
مولفه‌های کمکی	قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۶۶/۹۱	۶۸/۷۵
	موجودی محصول در انبار یا کارهای در حال تکمیل	۵۲/۹۰	۴۹/۵۴
	میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۹/۸۱	۴۳/۹۱
	قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده	۵۱/۱۱	۶۰/۰۶
	مصرف حامل‌های انرژی	۶۱/۳۱	۶۰/۱۴
	میزان فروش کالاها یا خدمات	۴۹/۲۲	۴۸/۵۰
	انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۵۶/۰۱	۵۸/۲۳

نمودار ۱: مقایسه شاخص کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

بر اساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در دی ماه با ثبت عدد ۵۱/۶۵، نسبت به ماه قبل بهبود داشته‌است، اگرچه در ۴ ماه اخیر دومین کمترین مقدار خود را ثبت کرده‌است. با این حال همچنان شاخص گروه‌های صنعتی در برخی رشته فعالیت‌ها با کاهش همراه است و رکود در تقاضا در نیمی از رشته فعالیت‌ها همچنان وجود دارد. در میان مؤلفه‌های اصلی، شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی و موجودی مواد اولیه بیشترین کاهش را داشته‌اند و در میان فعالیت‌های بخش صنعت نیز صنعت پوشاک و چرم، کمترین میزان شاخص را در بین رشته فعالیت‌های صنعتی داشته‌است.

شاخص مقدار تولید در دی‌ماه (۵۳/۰۲) در مقایسه با آذرماه اندکی افزایش داشته، هرچند در سری چهارماهه خود بعد از آذر کمترین مقدار را دارد. اگرچه در برخی از فعالیت‌ها، شاخص تولید رشد داشته اما برخی دیگر از صنایع همچنان با رکود در تولید روبرو هستند و بسیاری از شرکت‌ها به دلیل کمبود منابع مالی و مواد اولیه همچنان با ظرفیت‌های پایین‌تر از توان خود فعالیت می‌کنند.

شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۵۱/۲۷) در مقایسه با آذرماه اندکی افزایش داشته، البته اگرچه تقاضای کل صنعت اندکی بهبود داشته اما همچنان در نیمی از زیربخش‌های صنعت با کاهش روبرو است و بسیاری از شرکت‌ها در دی ماه تقاضا را همچنان ضعیف گزارش کرده‌اند.

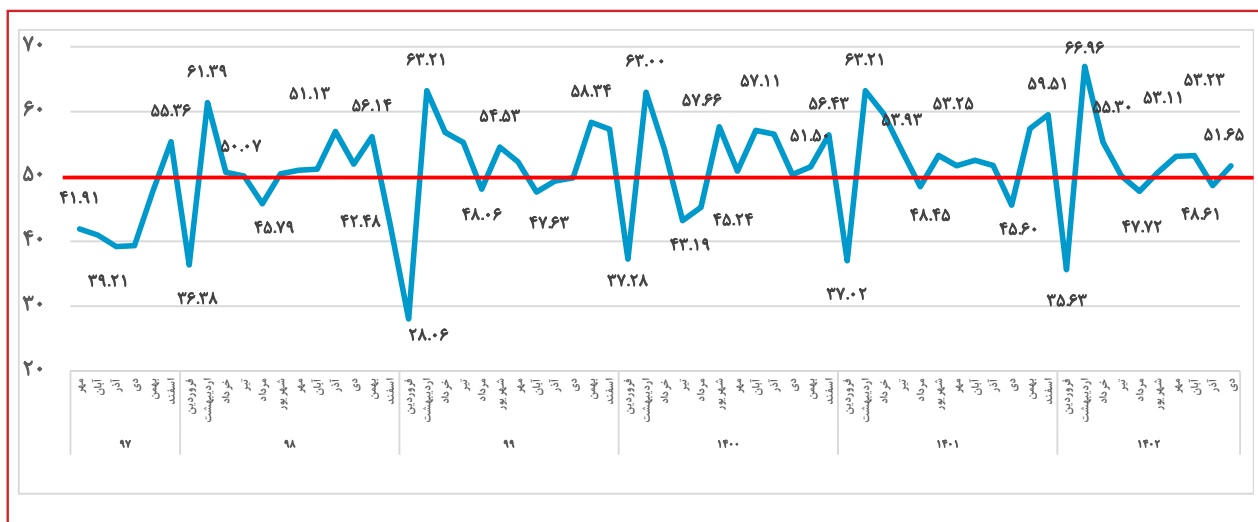
در دی‌ماه تولیدکنندگان همچنان در تأمین مواد اولیه مورد نیاز خود با کمبود روبرو هستند و شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده (۴۷/۹۲) برای هفتمین ماه پیاپی از تیرماه کاهش داشته‌است. علاوه بر تداوم مشکل کمبود نقدینگی ناشی از ضعف تقاضا، عدم تخصیص ارز و عدم تأمین مالی از سوی بانک‌ها، نوسان نرخ ارز و شوک قیمتی در بازار نیز زنجیره تأمین مواد اولیه را تحت تأثیر قرار داده باعث شده تا شرکت‌ها در تأمین مواد اولیه مورد نیاز خود به شدت با مشکل روبرو باشند.

شاخص میزان استخدام نیروی کار (۴۶/۸۹) در مقایسه با ماه گذشته با شدت بیشتری کاهش یافته و بیشترین نرخ کاهش ۲۲ ماه گذشته از فروردین ۱۴۰۱ را به ثبت رسانده‌است. در شرایطی که شرکت‌ها به دلیل تداوم رکود تقاضا، کمبود نقدینگی و مواد اولیه، در ظرفیت‌های پایین‌تر از حداکثر توان خود تولید می‌کنند، برخی برای کنترل هزینه‌های تولید، میزان اشتغال خود را کاهش داده‌اند و برخی دیگر نیز به دلیل عدم تمایل به اشتغال نیروی کار در سطوح کنونی دستمزد و شرایط اقتصادی کشور با کمبود نیروی ماهر روبرو هستند، که برآیند این دو باعث کاهش سریع‌تر در شاخص میزان استخدام شده‌است.

شاخص موجودی محصول نهایی در انبار (۵۳/۶۷) در مقایسه با آذر ماه افزایش داشته‌است. در دی ماه افزایش در میزان سفارشات جدید مشتریان و میزان فروش کمتر از میزان افزایش در تولید نسبت به ماه گذشته بوده، به این معنی که شرکت‌ها برای حفظ سطوح عملیاتی و جبران کاهش در ظرفیت تولیدی ماه‌های قبل، اندکی افزایش در تولید داشتند، اما بخشی از تولید خود را انبار کرده‌اند.

شاخص میزان صادرات کالا (۴۷/۲۸) همچنان برای هفتمین ماه متوالی روندی کاهشی داشته‌است. همانند ماه‌های گذشته بخشی از کاهش صادرات به دلیل الزام به رفع تعهد ارزی بانک مرکزی به ویژه با توجه به آن‌که در اغلب موارد ارز حاصل از صادرات برای خریدهای آتی کالا و تجهیزات توسط شخص صادرکننده ذخیره می‌گردد، منجر به محدودیت فعالیت‌های تجاری صادرکننده در بازه زمانی تعیین تکلیف ارز حاصل از صادرات خواهد شد. این سیاست‌های نادرست و هزینه تمام شده بالای تولید باعث شده تا توان صادراتی پایین آید و در بسیاری از فعالیت‌ها صادرات به صرفه نباشد و به دلیل سیاست‌هایی که منجر به عدم حمایت از صادرات شده، تجارت با کشورهای همسایه

نمودار ۲: مقایسه روند شاخص بخش صنعت

نیز محدودتر شده است.

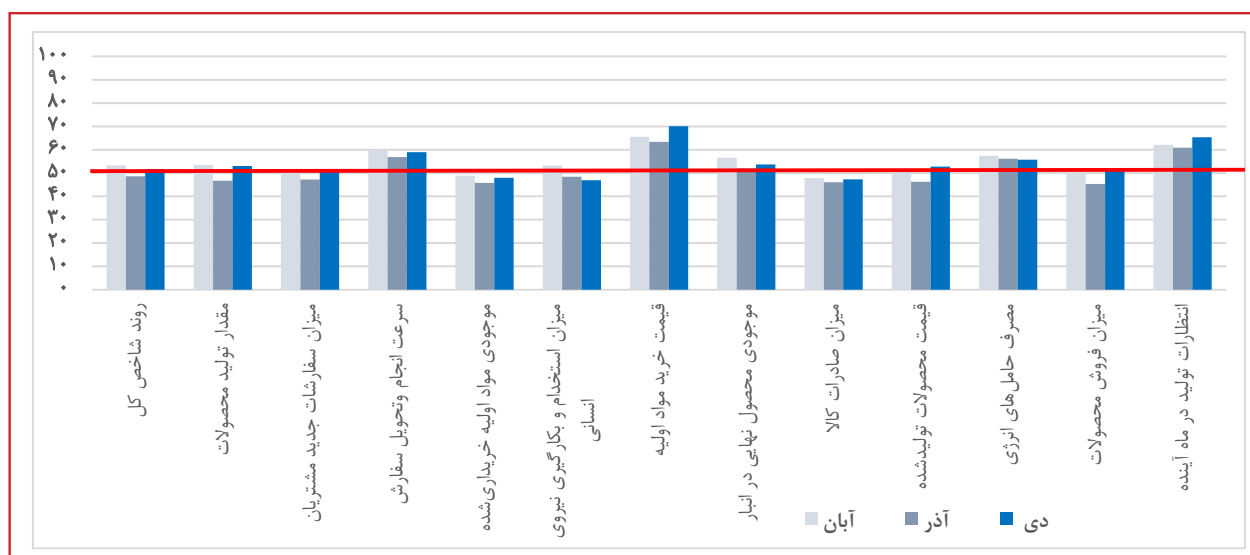
شاخص قیمت خرید مواد اولیه (۷۰/۰۱) بیشترین مقدار ۷ ماهه از تیر ماه را به ثبت رسانده است. به دنبال نوسان نرخ ارز، افزایش هزینه نهاده‌های کارخانه‌ها بیشترین نرخ در ۷ ماه گذشته را داشته است. بار دیگر فشارهای تورمی و افزایش قیمت نهاده‌ها، فشار هزینه را در سمت عرضه تحمیل کرده است. در چنین شرایطی علی‌رغم تقاضای ضعیف، شرکت‌ها که طی ماه‌های گذشته برای تقویت تقاضای قیمت‌های خود را کاهش داده بودند برای جبران هزینه‌های تولید، قیمت فروش محصولات (۵۲/۷۶) را اندکی افزایش دادند به طوری که بیشترین مقدار هفت ماه اخیر را به ثبت رسانده است.

در دی ماه شاخص میزان فروش محصولات (۵۱/۵۵) شرکت‌های تولیدی در مقایسه با ماه قبل که به شدت در رکود و کاهشی بوده اندکی افزایش و بهبود داشته و بعد از ۷ ماه متوالی روند کاهشی، برای اولین بار بالاتر از محدوده مرزی ۵۰ ثبت شده است. البته همچنان برخی از فعالیت‌های صنعتی همچنان با کاهش در فروش روبرو هستند. این افزایش ناشی از افزایش جزئی در سفارشات داخلی بوده و سفارشات خارجی همچنان با کاهش در فروش صادراتی مواجه هستند.

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) دی ۱۴۰۲

شاخص	آبان ۱۴۰۲	آذر ۱۴۰۲	دی ۱۴۰۲
شاخص کل صنعت	۵۳/۲۳	۴۸/۶۱	۵۱/۶۵
مولفه‌های اصلی			
مقدار تولید محصولات	۵۳/۳۶	۴۶/۶۶	۵۳/۰۲
میزان سفارشات جدید مشتریان	۵۱/۳۱	۴۷/۲۳	۵۱/۲۷
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۹/۸۸	۵۶/۸۱	۵۸/۹۳
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۸/۸۵	۴۵/۷۳	۴۷/۹۲
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۳/۱۶	۴۸/۴۲	۴۶/۸۹
مولفه‌های کمکی			
قیمت خرید مواد اولیه	۶۵/۵۱	۶۳/۳۱	۷۰/۰۱
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۶/۵۶	۵۲/۰۳	۵۳/۶۷
میزان صادرات کالا	۴۷/۷۷	۴۶/۰۳	۴۷/۲۸
قیمت محصولات تولیدشده	۵۰/۹۲	۴۶/۲۳	۵۲/۷۶
مصرف حامل‌های انرژی	۵۷/۴۲	۵۶/۰۷	۵۵/۷۱
میزان فروش محصولات	۴۹/۸۲	۴۵/۲۷	۵۱/۵۵
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۲/۱۰	۶۰/۸۴	۶۵/۳۰

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به دی ۱۴۰۲

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید دی ۱۴۰۲

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و میلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و چرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۵۴/۸۱	۴۶/۸۸	۴۸/۰۶	۵۱/۴۶	۵۲/۸۸	۵۱/۸۳	۵۶/۵۵	۵۵/۲۱	۴۳/۰۸	۵۲/۸۴	۳۴/۱۷	۳۷/۵۰
مقدار تولید محصولات	۵۰/۰۰	۴۰/۶۳	۵۵/۵۶	۵۴/۱۷	۵۳/۸۵	۵۴/۴۴	۵۸/۱۱	۵۷/۴۵	۳۴/۶۲	۵۸/۶۲	۳۳/۳۳	۵۰/۰۰
میزان سفارشات جدید	۵۳/۸۵	۴۳/۷۵	۵۰/۰۰	۴۷/۹۲	۵۷/۶۹	۵۰/۰۰	۵۸/۱۱	۵۴/۲۶	۴۶/۱۵	۵۳/۴۵	۲۲/۲۲	۲۵/۰۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۶۱/۵۴	۷۱/۸۸	۵۰/۰۰	۵۸/۳۳	۶۵/۳۸	۵۷/۷۸	۵۹/۴۶	۵۹/۵۷	۵۷/۶۹	۵۳/۴۵	۶۱/۱۱	۵۰/۰۰
موجودی مواد اولیه	۶۱/۵۴	۴۶/۸۸	۵۰/۰۰	۴۳/۷۵	۳۸/۴۶	۴۳/۳۳	۵۴/۰۵	۵۶/۳۸	۵۰/۰۰	۵۱/۷۲	۳۳/۳۳	۱۶/۶۷
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۳/۸۵	۴۰/۶۳	۳۳/۳۳	۵۲/۰۸	۴۲/۳۱	۵۱/۱۱	۵۱/۳۵	۵۰/۰۰	۳۴/۶۲	۴۴/۸۳	۳۳/۳۳	۴۱/۶۷
قیمت خرید مواد اولیه	۸۰/۷۷	۵۹/۳۸	۵۵/۵۶	۷۲/۹۲	۷۶/۹۲	۷۰/۰۰	۶۳/۵۱	۷۵/۵۳	۶۹/۲۳	۶۸/۹۷	۷۲/۲۲	۶۶/۶۷
موجودی محصول (انبار)	۶۹/۲۳	۴۶/۸۸	۳۸/۸۹	۵۶/۲۵	۶۱/۵۴	۵۶/۶۷	۵۶/۷۶	۵۲/۱۳	۳۸/۴۶	۴۸/۲۸	۶۱/۱۱	۴۱/۶۷
میزان صادرات کالا	۳۸/۴۶	۳۷/۵۰	۳۸/۸۹	۴۷/۹۲	۴۲/۳۱	۴۶/۶۷	۵۰/۰۰	۵۳/۱۹	۵۰/۰۰	۴۸/۲۸	۳۸/۸۹	۵۰/۰۰
قیمت محصولات تولیدشده	۵۷/۶۹	۴۶/۸۸	۵۵/۵۶	۵۸/۳۳	۳۸/۴۶	۶۰/۰۰	۵۰/۰۰	۵۸/۵۱	۴۲/۳۱	۴۸/۲۸	۵۰/۰۰	۵۸/۳۳
مصرف حامل‌های انرژی	۶۹/۲۳	۴۳/۷۵	۶۱/۱۱	۶۰/۴۲	۴۲/۳۱	۵۴/۴۴	۵۸/۱۱	۶۱/۷۰	۳۸/۴۶	۶۰/۳۴	۷۷/۷۸	۵۸/۳۳
میزان فروش محصولات	۵۷/۶۹	۴۶/۸۸	۶۱/۱۱	۵۰/۰۰	۵۳/۸۵	۴۴/۴۴	۵۶/۷۶	۵۷/۴۵	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰	۱۶/۶۷	۵۸/۳۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۹/۲۳	۶۸/۷۵	۶۶/۶۷	۷۰/۸۳	۵۳/۸۵	۶۵/۵۶	۶۶/۲۲	۶۷/۰۲	۶۹/۲۳	۵۵/۱۷	۶۶/۶۷	۷۵/۰۰

مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در دی ماه ۱۴۰۲:

- ترخیص مواد اولیه در گمرک بسیار زمان‌بر و با موانع زیادی روبروست و عدم ترخیص مواد اولیه و قطعات از سوی گمرک، کمبود شدید مواد اولیه را بوجود آورده‌است از طرفی تخصیص ارز نیز برای واردات مواد اولیه به کندی صورت می‌گیرد. به عنوان نمونه مواد اولیه برای تولید از چین وارد شده و در گمرک ترخیص نمی‌شود. (صنایع شیمیایی، فلزی و ...)
- تداوم فرآیند طولانی تخصیص ارز و ترخیص از گمرک باعث کمبود مواد اولیه و به طبع آن تولید در ظرفیت‌های پایینتر از توان تولیدی و در نتیجه تعدیل نیروی کار شده‌است.
- به طور کلی کمبود نقدینگی و مشکل در تأمین مواد اولیه و همچنین کاهش شدید قدرت خرید و کمبود تقاضای مشتریان، منجر به تعدیل نیرو در شرکت‌ها شده‌است.
- به دلیل نوسان نرخ ارز، شرایط اقتصادی جامعه، پیش بینی انتظارات برای ماه آینده بسیار دشوار و حتی علی‌رغم نزدیک شدن به پایان سال، تاحدی بدبینانه است و کسب و کارها پیش‌بینی می‌کنند دوباره با چالش‌های افزایش نرخ ارز و تأمین مواد اولیه و ... روبرو شوند.
- نوسان نرخ ارز باعث مشکل در زنجیره تأمین مواد اولیه شده و عرضه مواد اولیه توسط عرضه‌کنندگان انجام نمی‌شود.
- نارضایتی نیروی کار از حقوق و دستمزد و عدم تمایل به اشتغال با توجه به فشار هزینه‌های زندگی، باعث کاهش اشتغال شده‌است.
- صادرات به برخی از کشورهای همسایه محدود شده‌است و بسیاری از محصولاتی که قبلاً صادر می‌شده، در حال حاضر امکان صادرات ندارند.
- تداوم کاهش قدرت خرید و تقاضای مشتریان در بازار، باعث ادامه رکود در بسیاری از رشته فعالیت‌ها شده‌است. (پوشاک و چرم، صنعت چوب، کاغذ و میلمان و ...)
- مانع تراشی برای بخش خصوصی از اعطای مجوزها تا ایجاد مشکل در تأمین مواد اولیه به یکی از رویه‌های دائمی و چالش‌های همیشگی در بسیاری از کسب و کارها تبدیل شده‌است.

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هر یک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰/۲۵)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰/۳۰)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰/۱۵)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰/۱۰)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰/۲۰)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها در ژانویه ۲۰۲۴

شامخ کل

شامخ صنعت

